

Однак, враховуючи те, що потерпілий жив три доби, слідчим було поставлено запитання: «До якого ступеню тяжкості належать ушкодження?» Адже потерпілий жив три доби завдяки широко застосованим досягненням сучасної медицини.

На нашу думку, питання про смертельні і тяжкі тілесні ушкодження, що закінчились смертю, повинні вирішуватись в кожному конкретному випадку, виходячи з характеру травми, а не з тривалості терміну, який минув з моменту травми.

Шмерего О.Б., Поплавський А.П.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ СУДОВИХ ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ЕКСПЕРТИЗ ЕЛЕКТРОННО-МЕХАНІЧНИХ ПРИЛАДІВ ОБЛІКУ СПОЖИТОЇ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Останні події в Україні призвели до зростання кількості випадків крадіжок електричної енергії її споживачами, що спричинило збільшення кількості електротехнічних судових експертиз та експертних досліджень приладів системи обліку (надалі – ПО) з метою виявлення спеціально встановлених, не передбачених заводом-виробником, пристроїв у обліковому механізмі електролічильника, які проводяться у державних експертних закладах Міністерства юстиції України. Як правило, наслідком проникнення під кожух (кришку) електролічильника є заздалегідь сплановані дії, спрямовані на збільшення похибки електролічильника чи на «коригування» показів рахункового механізму у бік їх зменшення.

При цьому, за наявних пошкоджень пломб на ПО облік спожитої (вимірної) електричної енергії, що здійснюється ним, не визнається легітимним. Задля встановлення, як фактів пошкодження пломб, так і втручання в роботу ПО наразі необхідні застосування спеціальних знань, якими володіють судові експерти, що мають експертні кваліфікації 4.2 «Дослідження знарядь, агрегатів, інструментів, і залишених ними слідів, ідентифікація цілого по частинах» та 10.18 «Дослідження технічного стану електроустаткування».

Близько 70% з усіх проведених досліджень у КНДІСЕ припадає на електролічильники електронно-механічного типу, і саме дослідження даного типу електролічильників на даний час є найбільш актуальним, оскільки саме у таких ПО найчастіше застосовують доступні для застосування способи зменшення показників спожитої електроенергії, відповідно до їх конструктивних особливостей.

Перші експертизи ПО, що проводились в експертних установах виконувались експертами-трасологами. Ними, в основному, вирішувались питання щодо виявлення пошкоджень пломб, якими був опломбований ПО та здійснювалось виявлення слідів механічного впливу на деталі його облікового механізму, що здійснювався з метою заниження показників спожитої електроенергії.

Питання відносно проведення експертних досліджень самої

електричної частини електролічильників на вирішення експертизи майже не ставились, оскільки раніше на експертизу, як правило, надходили електролічильники індукційні, що не мали вмонтованих не передбачених конструкцією заводу-виробника пристроїв, за допомогою яких можливо було зупинити обліковий механізм ПО або змусити його рахувати із зменшенням показників спожитої електроенергії, хоча такі можливості у даному типі електролічильників існують і до нині, проте застосовуються вкрай рідко.

Виявлення слідів механічного впливу на барабані лічильного механізму електронно-механічного ПО, що здійснювався без втручання в його електричну схему, можливе при проведенні трасологічної експертизи, але у таких типах ПО є можливість втручання в їх електричну схему шляхом встановлення додаткових електронних компонентів, додаткових електроприладів, відключення електронних компонентів від електричних (вимірювальних кіл) тощо і для встановлення вище перелічених змін необхідне проведення електротехнічних досліджень, яке власне й охоплює коло вирішуваних питань, які входять до компетенції експерта електротехніка.

З вдосконаленням електронно-механічних та появою електронних ПО, застосованих у електролічильниках спожитої електроенергії, почали з'являтися та удосконалюватись нові способи та механізми, що застосовувались задля зменшення показників спожитої електроенергії або для позаоблікового споживання електроенергії.

Проведенням аналізу виконаних експертиз електронно-механічних ПО було встановлено, що принцип їх роботи полягає у вимірюванні активної електричної енергії шляхом аналого-цифрового перетворення електричних сигналів, які надходять від первинних перетворювачів сили струму і напруги, з подальшим обчисленням мікропроцесором потужності та інтегрування її в часі.

На виході процесора формується послідовність електричних імпульсів, частота яких пропорційна активній потужності що обліковується ПО. В якості первинних перетворювачів сили струму і напруги використовуються трансформатори струму та резистивні дільники напруги. Процесор формує сигнали управління кроковим електродвигуном рахункового барабанного механізму, які передають крутний момент до барабанних облікових механізмів ПО.

У даний час експертами напрацьовані напрямки проведення досліджень таких ПО. Перший напрямок, це встановлення впливу на ПО без розкриття корпусу. Другий напрямок, це встановлення впливу на ПО із розкриттям корпусу.

Варто зауважити, що при проведенні експертиз різних за типом та конструкцією приладів обліку, постійно виникає одна із суттєвих проблем, пов'язаних з відсутністю технічної інформації щодо конструкції та електричних схем досліджуваних ПО. А також відсутні зразки пломб, необхідні для проведення порівняльних досліджень.

Підсумовуючи викладене, є підстави зробити висновок, що

різноманіття застосованих способів втручання у прилади обліку зростає разом з вдосконаленням їх конструкцій, що свідчить про необхідність вдосконалення та розвитку інформаційної і матеріальної бази експертних закладів, а також створення відповідних методик проведення електротехнічної експертизи різних за типом та конструкцією приладів обліку (окремих) з метою виявлення фактів стороннього втручання в їх роботу задля встановлення фактів здійснення позаоблікового споживання електроенергії.

Список використаних джерел

1. Про електроенергетику: закон України /Електронний ресурс/. – Режим доступу: rada.gov.ua.
2. ДСТУ ІЕС 61036:2001. Лічильники статичної активної електричної енергії змінного струму. (Класи точності 1 та 2) (ІЕС 61036:2000, IDT).
3. ГОСТ 30207-94 (МЭК 1036-90). Статические счетчики ватт-часов активной энергии переменного тока (классы точности 1, 2).
4. ГОСТ 26035-83. Счетчики электрической энергии переменного тока электронные: Общие технические условия. – М., 1984.
5. СОУ-Н МПЕ 40.1.35.110:2005. Додаткові вимоги до засобів обліку електроенергії, спрямованих на запобігання несанкціонованому втручанням в їх роботу. – К., 2005.
6. Правила користування електричною енергією: затв. постановою НКРЕ від 31.07.96 № 28 (у редакції постанови НКРЕ від 17.10.2005 № 910), за реєстр. Мінюстом України 18.11.2005 р. за № 1399/11679 /Електронний ресурс/. – Режим доступу: rada.gov.ua.
7. Правила користування електричною енергією для населення: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 26.07.1999 № 1357. – із змінами та доп. /Електронний ресурс/. – Режим доступу: rada.gov.ua.
8. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Мінюстом України 08.10.1998 № 53/5 із змінами та доп. /Електронний ресурс/.- Режим доступу: rada.gov.ua.
9. Загальні методи положення судової електротехнічної експертизи : звіт про НДР (заключний) / ХНДІСЕ ім. зал. проф. М.С. Бокаріуса; викон: В.О. Горбунко, Б.М. Ільченко, В.В. Сабодаш та ін. – Х., 2009.
10. Методичні рекомендації щодо проведення судових електротехнічних експертиз і експертних досліджень / В.О. Горбенко, В.О. Дмитрієв, Б.М. Ільченко та ін. – Х. : ХНДІСЕ, 2012. – 52 с.
11. Посібник для працівників енергопостачальних компаній і енергонагляду щодо роботи зі споживачами електроенергії та запобігання крадіжкам електроенергії / за ред. Ю. А. Андрійчука, Г. М. Катренка. – К., 2003. – 423 с.
12. Методика визначення обсягу та вартості електричної енергії, не облікованої внаслідок порушення споживачами правил користування електричною енергією. Затверджено Постановою НКРЕ 04.05.2006 № 562 Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 4 липня 2006 р. №782/12656.
13. СЧЕТЧИК ЭЛЕКТРИЧЕСКОЙ ЭНЕРГИИ ЦЭ6803В Руководство

по эксплуатации ИНЕС.411152.055.19 РЭ.

14. Счетчики электрической энергии НIK 2301: рук. по эксплуатации / ООО «НИК-ЭЛЕКТРОНИКА». – К., 2011. – Ч.1: Счетчики электрической энергии нетарифные. – (ААШХ. 411152.010 РЭ).

15. Счетчики электрической энергии НIK 2303: рук. по эксплуатации / ООО «НИК-ЭЛЕКТРОНИКА». – К., 2011. – Ч.1: Счетчики электрической энергии нетарифные. – (ААШХ. 411152.010 РЭ).

16. Энциклопедия электронных схем. Том 7. Часть I. Граф. Р., Шлите В. 2000 г. М.:ДМХ, 304 стр.

17. Практическая схемотехника. Источники питания и стабилизаторы М.А. Шустов, 2003 г. М.: Альтекс-А, 188стр.

18. А.В. Куневич, А.В. Подольский, Сидоров И.Н. – «Магниты и магнитные системы. Ферриты. Энциклопедический справочник», 2004.

Шошин С.В.

ОТДЕЛЬНЫЕ ПЕРСПЕКТИВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ МЕТОДОЛОГИИ СУДЕБНОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ

Вопросами прогнозирования развития отдельных аспектов теории судебной идентификации занимались многие авторы.

После опубликования (успешной защиты) в 1970 году М.Я. Сегаем диссертации по теме «Методология судебной идентификации» на соискание ученой степени доктора юридических наук, и до сегодняшнего дня наука криминалистика (как минимум, в анализируемом разделе) не только продвинулась вперед, но учеными также продолжают разрабатываться и перспективные направления ее развития.

К числу подобных перспективных направлений, актуальных для производства дальнейших исследований, можно назвать, в частности, направления, связанные с использованием информационных (телекоммуникационных) технологий. В качестве примера можно указать совершенствование исследование коротких сообщений (СМС), передаваемых посредством сотовой связи и (или) направленных с использованием какой-либо из существующих сегодня социальных сетей.

К имеющимся в арсенале экспертов (специалистов) возможностям определения номера телефона сотовой связи и IMEI (International Mobile Equipment Identity) аппарата, с которого было направлено такое сообщение, вполне может быть добавлена возможность весьма точного (до 1,5-2,5 м) определение точки местонахождения отправителя этого сообщения в пространстве в трех системах координат (широта, долгота, время).

Актуальным и перспективным направлением развития методологии судебной идентификации является повышение валидности (надежности) получаемых по результатам его применения информации (выводов и (или) заключения) эксперта, специалиста). Хотя значение показателя валидности (надежности) результата судебной идентификации в условиях глобализации в российской (как минимум) практике, указывается в научных работах, тем